

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Management Authority for Sectoral Operational Programme „Transport” 2007 – 2013

Ministerul Transporturilor

Planul Multianual de Evaluare pentru Programul Operațional Sectorial „Transport”

2007 – 2013

Octombrie 2008

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

CUPRINS

SECȚIUNEA I CADRUL GENERAL AL PROGRAMULUI OPERAȚIONAL SECTORIAL „TRANSPORT” 2007 – 2013

- PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL „TRANSPORT”
- EVALUAREA EX-ANTE A POS-T
- EVALUAREA STRATEGICĂ DE MEDIU

SECȚIUNEA II ACTIVITĂȚI ORIENTATIVE REALIZATE ÎN PROCESUL EVALUĂRII

- TIPURI DE ACTIVITĂȚI
- PLANUL DE EVALUARE A POS-T
- LISTA INDICATIVĂ A EVALUĂRILOR PROPUSE PENTRU POS-T
- RESURSELE PENTRU EVALUĂRI
- UTILIZAREA REZULTATELOR EVALUĂRILOR

SECȚIUNEA III COORDONAREA ȘI MANAGEMENTUL IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE EVALUARE

- ROLUL ȘI ATRIBUȚIILE COMPARTIMENTULUI EVALUARE ȘI COMUNICARE
- COMITETUL DE COORDONARE A EVALUĂRII
- ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚII DE EVALUARE ȘI ALTE ACTIVITĂȚI

ANEXA 1 - RESPONSABILITĂȚI PENTRU FUNCȚIA DE EVALUARE

ANEXA 2 - POZIȚIA COMPARTIMENTULUI EVALUARE ȘI COMUNICARE ÎN CADRUL AM POS-T

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

SECȚIUNEA I **CADRUL GENERAL AL PROGRAMULUI OPERAȚIONAL SECTORIAL “TRANSPORT” 2007 – 2013**

PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL „TRANSPORT”

Obiectivul strategic al Cadrului Național Strategic de Referință (CNSR) al României pentru 2007-2013 constă în promovarea competitivității, dezvoltarea infrastructurii de bază, dezvoltarea și folosirea eficientă a resurselor umane și întărirea capacității instituționale.

Obiectivul principal al CNSR privind sectorul transporturilor se focalizează asupra punerii la dispoziție a unei infrastructuri moderne, dezvoltată în mod corespunzător și durabilă, întreținută conform cerințelor, care să faciliteze deplasarea persoanelor și bunurilor în condiții de siguranță și eficiență, atât la nivel național cât și în cadrul Europei, și care să contribuie în mod pozitiv și semnificativ la dezvoltarea economică a României.

Prevederile aferente sectorului transporturi din cadrul CNSR sunt complet coerente cu strategiile de la Lisabona și Göteborg privind creșterea, locurile de muncă și dezvoltarea durabilă și le promovează.

Ținând cont de necesitatea României de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială comparativ cu celelalte state membre ale Uniunii Europene, precum și de faptul că un sistem de transport eficient, durabil, flexibil și sigur poate fi considerat o precondiție esențială pentru dezvoltarea economică, coroborat cu angajamentul de a dezvolta rețeaua TEN-T și proiectele prioritare TEN-T, obiectivul global al Programului Operațional Sectorial „Transport” (POS-T) este de a promova un sistem de transport durabil în România, care va facilita transportul în condiții de siguranță, rapid și eficient, pentru persoane și mărfuri cu un nivel de servicii la standarde europene, la nivel național, european, între și în cadrul regiunilor din România.

De asemenea, obiectivele specifice urmăresc:

- Promovarea în România a transporturilor internaționale și de tranzit pentru persoane și mărfuri, asigurând conexiuni eficiente pentru Portul Constanța, precum și transportul de tranzit dinspre Uniunea Europeană către sud, prin modernizarea și dezvoltarea axelor prioritare TEN-T, aplicând măsurile necesare pentru protecția mediului.
- Promovarea transportului eficient al persoanelor și mărfurilor între regiunile din România, precum și transferul din ținuturile mai îndepărtate către axele prioritare de transport, prin modernizarea și dezvoltarea rețelelor TEN-T și naționale, conform principiilor de dezvoltare durabilă.
- Promovarea dezvoltării unui sistem de transport echilibrat pe moduri, bazat pe avantajul competitiv al fiecărui mod de transport, încurajând dezvoltarea transportului feroviar, naval și intermodal.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

- Sprijinirea dezvoltării durabile a transporturilor prin minimizarea efectelor adverse ale activității de transport asupra mediului și prin creșterea siguranței traficului și a sănătății publice.

După modernizare, infrastructura de transport astfel îmbunătățită va conduce direct la creșterea competitivității produselor și serviciilor în sectoarele cheie ale economiei și în cadrul tuturor regiunilor din România. Impactul global va conduce în general la îmbunătățirea activității economice în România.

Pentru a realiza obiectivele POS-T, fonduri din partea Uniunii Europene și de la Bugetul de stat sunt prevăzute a fi alocate sectorului transporturi în vederea implementării următoarelor axe prioritare:

1. Modernizarea și dezvoltarea axelor prioritare TEN-T în scopul dezvoltării unui sistem de transport durabil și integrării acestuia cu rețelele de transport ale Uniunii Europene.
2. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport naționale situate în afara axelor prioritare TEN-T în scopul dezvoltării unui sistem național durabil de transport.
3. Modernizarea sectorului de transport în scopul îmbunătățirii protecției mediului, a sănătății umane și a siguranței pasagerilor.
4. Asistență tehnică.

Fiecare axă prioritară din cadrul POS-T poate fi finanțată fie din Fondul de Coeziune, fie din FEDR, dar nu din ambele și vor cuprinde una sau mai multe operațiuni. Pentru fiecare axa prioritară au fost identificate domenii majore de intervenție.

Tabelul următor prezintă o descriere succintă a axelor prioritare și a domeniilor majore de Intervenție:

<u>Lista axelor prioritare și domeniile majore de intervenție</u>		
Axe Prioritare POS-T	Contribuție UE	Domenii majore de intervenție
Axa Prioritară 1 Modernizarea și dezvoltarea axelor prioritare TEN-T în scopul dezvoltării unui sistem durabil de transport și integrării acestuia în rețelele de transport ale UE	FC	1.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere de-al lungul Axei Prioritare TEN-T 7
		1.2 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii feroviare de-al lungul Axei Prioritare TEN-T 22

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

		1.3 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport naval de-al lungul Axei Prioritare TEN-T 18
Axa Prioritară 2 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii naționale de transport în afara axelor prioritare TEN-T în scopul dezvoltării unui sistem național durabil de transport	FEDR	2.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere naționale
		2.2 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii feroviare naționale și a serviciilor pentru călători
		2.3 Modernizarea și dezvoltarea porturilor dunărene și maritime
		2.4 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport aerian
Axa Prioritară 3 Modernizarea sectorului de transport în scopul îmbunătățirii protecției mediului, a sănătății umane și a siguranței pasagerilor	FEDR	3.1 Promovare transportului inter-modal
		3.2 Îmbunătățirea siguranței traficului pe toate modurile de transport
		3.3 Minimizarea efectelor adverse ale transporturilor asupra mediului
Axa Prioritară 4 Asistență Tehnică	FEDR	4.1 Sprijin pentru managementul, implementarea, monitorizarea și controlul POS-T
		4.2 Sprijin pentru informare și publicitate privind POS-T

De asemenea, în continuare este prezentat **Planul Financiar al POS-T** pentru întreaga perioadă de programare, care indică suma totală a alocării financiare din fiecare fond, contribuția națională și rata cofinanțării, pe fiecare axă prioritară:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

euro

Axa Prioritară / Fond	Contribuție UE (FEDR/FC)	Contribuție națională		TOTAL	Rata co- finanțării
		Buget de stat	Alte surse		
I / FC	3 276 605 085	578 269 513	-	3 854 874 598	85 %
II / FEDR	967 662 078	429 647 576	-	1 397 309 654	69,25 %
III / FEDR	229 640 833	93 254 972	-	322 895 805	71,12 %
IV / FEDR	92 029 299	30 554 949	-	122 584 248	75,07 %
TOTAL	4 565 937 295	1 131 727 010	-	5 697 664 305	

EVALUAREA EX-ANTE

Pentru perioada de programare 2007-2013, evaluarea ex-ante a fost realizată pentru toate programele operaționale de către un evaluator extern (un contractor unic) în perioada august - decembrie 2006 în cadrul proiectului PHARE 2004/016-772.04.03.01.06 “Evaluarea ex-ante”. Gestionarea contractului de evaluare ex-ante a fost asigurată de ACIS prin intermediul Unității Centrale de Evaluare în strânsă cooperare cu Autoritățile de Management și cu principalii actori implicați.

Evaluarea ex-ante s-a concentrat asupra următoarelor aspecte:

- *Relevanța*: în ce măsură sunt relevante obiectivele programului în raport cu necesitățile și prioritățile exprimate la nivel național și comunitar?
- *Eficacitatea*: cât de realist este conceput programul astfel încât obiectivele sale generale și specifice pot fi atinse până în 2013 sau mai devreme?
- *Eficiența*: cât de bine sunt alocate resursele (contribuțiile) alocate în raport cu realizările sau rezultatele așteptate?
- *Consistența și Coerența*: obiectivele și măsurile sunt corelate în mod logic cu analizele socio-economice, se completează reciproc (consistența) și sunt în conformitate cu obiectivele și intervențiile politicilor comunitare (spre exemplu Obiectivele Lisabona), naționale și regionale (*Coerența*)
- *Utilitate*: efectele așteptate, cât și cele neprevăzute sunt realiste și satisfăcătoare având în vedere contextul general al nevoilor sociale, de mediu și economice?
- *Sustenabilitate*: efectele obținute în cadrul programelor propuse se mențin chiar și după finalizarea programului, fără a fi necesară o finanțare publică ulterioară?
- *Sistemul de management și monitorizare*: în ce măsură va afecta îndeplinirea obiectivelor programului și cât de mult contribuie procedeele alese la obținerea unor rezultate pozitive ?

Principalele constatări ale evaluării ex-ante sunt următoarele:

POS-T oferă o imagine relativ comprehensivă asupra nevoilor legate de dezvoltarea sectorului de transport din România. Aceste nevoi au fost transpuse într-o strategie la nivelul Programului Operațional, chiar dacă nu a fost încă elaborat un Master Plan General pentru Sectorul de Transport, cu definirea de obiective

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

generale, obiective specifice, o listă de axe prioritare și domenii majore de intervenție. Există o anumită coerență logică în acest proces.

Nu mai este nevoie să fie menționat că, oricum, cu o bază de date mai consistentă, dezvoltarea politicii ar fi fost mult mai ușoară și programul și proiectele ar fi mai concentrate și îndreptate către implementarea acestei politici.

Programul Operațional Sectorial “Transport” este de calitate superioară și în mod sigur respectă Orientările Strategice Comunitare pentru Politica de Coeziune, Strategia Lisabona pentru Creștere și Ocupare și Politica de Transport european, așa cum este definită în documentul „European Transport Policy for 2010, Time to Decide” și „Keep Europe Moving”. De asemenea, POS-T derivă din Cadrul Național Strategic de Referință și este astfel în concordanță cu politica României.

Condiția actuală a infrastructurii de transport și de servicii, ce poate fi descrisă ca fiind de o calitate inferioară și care nu răspunde nevoilor prezente, este un obstacol major pentru coeziunea socială și dezvoltarea economică; de exemplu, împiedică competitivitatea, circulația bunurilor și a forței de muncă, stabilirea afacerilor, investiții etc.

Îmbunătățirea sistemului de transport este considerată urgentă și necesită investiții uriașe, însă constrângeri financiare necesită o prioritizare bazată pe diagnoze temeinice prealabile ale sectorului de transport, obiective clare și o strategie integrată pentru îndeplinirea acestora.

POS-T își propune să contribuie la dezvoltarea unui sistem de transport mai eficient, mai flexibil și mai sigur, care să aibă un impact pozitiv asupra reducerii disparităților economice și sociale dintre România și celelalte state membre ale Uniunii Europene.

În consecință, POS-T își formulează obiectivul general astfel: promovarea unui sistem de transport în România care să faciliteze mișcarea sigură, rapidă și eficientă a persoanelor și bunurilor, cu un nivel al serviciilor adecvat standardelor europene, la nivel național, european și între și în cadrul regiunilor.

Există un anumit echilibru între diversele axe prioritare definite și domeniile majore de intervenție rezultate.

Totuși, unele aspecte necesită o atenție sporită în implementarea POS-T. Capacitatea instituțională a Autorității de Management și a agențiilor de implementare nu este încă suficientă pentru a garanta succesul implementării întregului POS-T conformă cu orizontul de timp planificat. Experiența din implementarea programului ISPA a arătat că aspectul lipsei capacității de implementare nu ar trebui subestimat. Este foarte importantă abordarea acestui aspect cât mai curând posibil.

Un alt aspect este legat de conceptul de durabilitate a investițiilor. POS-T propune un program ambițios pentru implementarea unei game largi de proiecte de infrastructură de transport în România. Sunt prevăzute investiții majore: aproximativ cinci miliarde de euro într-o perioadă de șapte ani. Construcția unei noi infrastructuri de transport implică garantarea unor sume adecvate pentru întreținerea de rutină și regulată. Este importantă așadar stabilirea unor mecanisme corespunzătoare pentru garantarea de fonduri suficiente pentru lucrări de întreținere a proiectelor de infrastructură de transport.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

Consultarea publică în toate etapele de pregătire, implementare, monitorizare și evaluare ale programului este foarte importantă și va contribui cu siguranță la un mai mare succes al acestuia.

Autoritatea de Management consideră principalele recomandări ale raportului final de evaluare ex-ante foarte utile. Pentru a reflecta aprecierea cu privire la aceste recomandări, textul POS-T a fost îmbunătățit cu noi analize și informații, oriunde acestea au fost relevate.

În orice caz, vor fi făcute eforturi care merg mai departe de simpla îmbunătățire a textului, în vederea asigurării îndeplinirii acestora.

Trebuie menționat că pe parcursul exercițiului de evaluare ex-ante și înainte de elaborarea versiunii finale a raportului de evaluare ex-ante, Autoritatea de Management a fost sprijinită de evaluatorii ex-ante cu sfaturi și recomandări privind analiza, coerența cu alte programe operaționale, strategia și indicatorii. Toate aceste recomandări au fost preluate, contribuind astfel la îmbunătățirea calității programului.

EVALUAREA STRATEGICĂ DE MEDIU

Evaluarea Strategică de Mediu (SEA) a fost lansată și realizată în conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, care transpune Directiva 2001/42/CE. Aceasta a fost o componentă importantă a exercițiului de evaluare ex-ante, pe parcursul căruia evaluatorii au sprijinit procesul, inclusiv cu elaborarea raportului de mediu și organizarea consultării publice.

Raportul SEA subliniază că implementarea obiectivelor și axelor prioritare ale POS-T vor avea cel mai probabil efecte semnificative asupra mediului și recomandă acordarea unei atenții deosebite selectării de măsuri adecvate de reducere a impactului pentru compensarea posibilelor efecte negative ale axelor prioritare 1 și 2 (parțial). Cele mai probabile efecte pozitive sunt așteptate în urma realizării măsurilor planificate în cadrul axelor prioritare 2(parțial) și 3.

Autoritatea de Management pentru POS-T a preluat recomandările SEA și vor fi puse în aplicare măsuri cheie de reducere a impactului propuse pentru POS-T, după cum urmează:

- toate proiectele trebuie să aibă realizată Evaluarea Impactului de Mediu (EIA), cu un accent deosebit asupra unor alternative de reducere a oricărui posibilă influențe semnificative asupra programului „Natura 2000” și asupra fragmentării peisajului;
- ar trebui acordat sprijin prioritar investițiilor care promovează cele mai bune tehnologii disponibile;
- ar trebui acordat sprijin prioritar investițiilor care promovează minimizarea consumului energetic, cresc eficiența energetică și scad cererea de energie (de exemplu, petrol și gaze) și promovează reutilizarea resurselor naturale;
- proiectele care încurajează utilizarea și dezvoltarea transportului public trebuie să fie prioritare (de exemplu transportul feroviar versus transportul rutier și măsuri destinate promovării transportului public);
- proiectele identificate conform criteriilor de mediu propuse în raport trebuie să fie prioritare în finanțarea generală prin POS-T.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

În plus, un program de monitorizare a mediului va fi integrat în sistemul de monitorizare generală a POS-T. Acest program de monitorizare va ajuta la semnalarea eventualelor probleme privind mediul ce pot rezulta din proiectele propuse în cadrul POS-T și care nu au fost identificate în timpul evaluării ex-ante și va permite implementarea promptă a măsurilor de corectare.

Au fost realizate consultări publice atât pentru raportul SEA, cât și pentru POS-T.

Documentele au fost făcute publice și ușor accesibile pe site-ul web al MTCT. Publicul a fost anunțat prin intermediul canalelor media despre oportunitatea de a-și exprima opiniile asupra documentelor în decursul a 45 de zile. În plus, în ianuarie 2007 a fost organizată o dezbatere publică la sediul MTCT.

La data de 2 februarie 2007, Ministerul Mediului și Gospodării Apelor a luat decizia emiterii avizului de mediu pentru POS-T 2007-2013.

SECȚIUNEA II ACTIVITĂȚI ORIENTATIVE REALIZATE ÎN PROCESUL EVALUĂRII

TIPURI DE ACTIVITĂȚI

Evaluarea Programului Operațional reprezintă o activitate inseparabilă de gestionarea generală a programului operațional și de acțiunile de implementare, fiind un instrument de analiză a relevanței, eficienței, eficacității asistenței financiare utilizate, precum și a impactului și sustenabilității rezultatelor obținute.

Obligația de a realiza activități sistematice de evaluare a Programului Operațional Sectorial „Transport”, precum și regulile generale cu privire la aceste activități sunt prevăzute în Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1083/2006 din 11 iulie 2006, stabilind prevederile generale pentru Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune (articolele 37, 47 – 49).

În conformitate cu dispozițiile articolelor 47-49 din Regulamentul Consiliului nr. 1083/2006, se vor organiza trei tipuri de evaluare a POS-T:

- o evaluare *ex-ante*
- *evaluări permanente* (pe parcursul perioadei de implementare a programului operațional)
- o evaluare *ex-post*

Regulamentul stipulează că *evaluarea ex-ante* a programelor operaționale reprezintă responsabilitatea statelor membre iar *evaluarea ex-post* reprezintă responsabilitatea Comisiei. De asemenea, textul mai menționează că pe parcursul perioadei de programare „...statele membre vor realiza evaluări permanente legate de monitorizarea programelor operaționale, mai ales în cazurile în care monitorizarea programelor operaționale relevă o îndepărtare semnificativă de la scopurile stabilite inițial sau acolo unde sunt făcute propuneri pentru revizuirea programelor operaționale...”

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

Evaluările permanente - se realizează în timpul perioadei de implementare a programului și sunt de trei tipuri:

- *intermediare*
- *ad-hoc*
- *privind temele orizontale*

Evaluările intermediare – vor avea ca scop îmbunătățirea calității, eficienței și consistenței strategiei și implementării programelor operaționale. Evaluările intermediare vor sprijini procesul de management al POS-T prin analizarea problemelor care pot apărea în timpul implementării, și vor propune soluții specifice pentru a îmbunătăți funcționarea sistemului.

Se vor realiza **două evaluări intermediare** ale Programul Operațional Sectorial-Transport, **în 2009 și 2012**. Prima evaluare intermediară va fi orientată în principal spre progresul Programului Operațional realizat până la sfârșitul anului 2008, analizând aspecte referitoare la propunerile de proiecte pregătite și la sistemul de implementare a programului. Evaluarea din 2012 va examina implementarea Programului Operațional și se va axa pe o analiză detaliată a Programului Operațional din punctul de vedere al criteriilor tradiționale de relevanță, eficacitate și eficiență. Această evaluare va fi orientată către următoarea perioadă de programare în vederea identificării priorităților de finanțare pe baza experiențelor acumulate pe parcursul implementării Programului Operațional.

De asemenea, în anul **2015, se va realiza o evaluare finală** a POS-T 2007-2013 care va avea drept obiective principale identificarea problemelor apărute la sfârșitul perioadei de implementare și propunerea de măsuri pentru finalizarea cu succes a programului, precum și pregătirea pentru evaluarea ex-post care va fi realizată de Comisie. Vor fi analizate gradul de utilizare a resurselor, eficiența, eficacitatea și impactul socio-economic al intervențiilor structurale.

În mod particular, o axă prioritară sau un domeniu major de intervenție vor fi supuse **evaluărilor ad-hoc**, care vor trata aspecte de management sau de implementare atunci când:

- datele obținute din monitorizare evidențiază probleme în implementare, cum ar fi performanță slabă în atingerea țintelor stabilite pentru indicatorii de performanță;
- este făcută o propunere de revizuire a POS-T;
- Comitetul de Monitorizare solicită o evaluare.

În consecință, nu este posibil să se prevadă acum evaluările ad-hoc care ar putea fi solicitate. În particular, performanța Programului Operațional poate fi analizată numai după demararea implementării proiectelor finanțate în cadrul programului.

Evaluările intermediare și ad-hoc vor fi gestionate de Autoritatea de Management a POS-T și vor fi realizate extern de către evaluatori independenți.

Tipurile de evaluări mai sus menționate pot fi de natură strategică sau operațională, în funcție de aspectele supuse evaluării.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

Evaluările strategice

Una dintre prioritățile noii abordări a Comisiei Europene în ceea ce privește funcția de evaluare în perioada de programare 2007-2013 este să analizeze modul și măsura în care politica de coeziune contribuie la atingerea obiectivelor Lisabona și să se asigure că această contribuție este vizibilă.

În acest context, evaluarea permanentă poate analiza impactul macro-economic determinat de investițiile realizate prin fondurile structurale și de coeziune sau pastrarea relevanței și consistenței strategiei programului la nivel național, din punct de vedere al posibilelor ajustări necesare în contextul unor schimbări ale mediului socio-economic sau la nivelul priorităților comunitare sau naționale.

Evaluările operaționale

Complementar dimensiunii strategice a evaluărilor, autoritatea de management va trebui să ia în considerare și aspecte operaționale ale implementării asistenței financiare comunitare, prin analiza și măsurarea progresului obținut în implementarea programului operațional.

O astfel de evaluare ar trebui să revadă în primul rând păstrarea relevanței obiectivelor cuantificate ale programului, analiza datelor privind progresul fizic și financiar, funcționarea structurilor administrative și calitatea mecanismelor de implementare și să urmărească formularea unor recomandări privind îmbunătățirea performanței programului operațional în termeni de eficiență și eficacitate.

PLANUL DE EVALUARE A POS-T

Regulamentele care guvernează Fondurile Structurale și Fondul de Coeziune pentru perioada de programare 2007-2013 introduc, pentru prima dată, conceptul de plan de evaluare. În particular, Art 48(1) din Regulamentul Consiliului (8216/06) prevede că Statele Membre:

.... Pot să elaboreze, după caz, în cadrul obiectivului Convergență, în conformitate cu principiul proporționalității enunțat la articolul 13, un plan de evaluare care să specifice activitățile de evaluare indicative pe care Statul Membru respectiv intenționează să le realizeze în diferitele etape ale procesului de implementare.

Chiar dacă elaborarea unui astfel de plan nu este obligatorie, pregătirea planului de evaluare reprezintă o bună practică în managementul evaluării. Sarcina organizării evaluării unui complex de programe operaționale pentru o perioadă de șapte ani solicită un instrument de planificare care să identifice prioritățile de evaluare și să se asigure că evaluarea este integrată în sistemul de implementare a programului de o manieră eficientă.

Documentul de lucru pregătit de Comisie privind evaluarea pe parcursul perioadei de programare 2007-2013 propune ca planurile de evaluare să fie dezvoltate la nivel național (CSNR) și la nivelul programelor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

operaționale. De asemenea, se mai recomandă ca planurile să acopere întreaga perioadă de programare și să includă secțiuni care să fie actualizate anual.

Planul Multianual de Evaluare POS-T pentru perioada 2007-2013 (PME POS-T) a fost elaborat de către Compartimentul Evaluare și Comunicare (CEC) din cadrul Direcției de Evaluare și Comunicare (DEC) a AM POS-T.

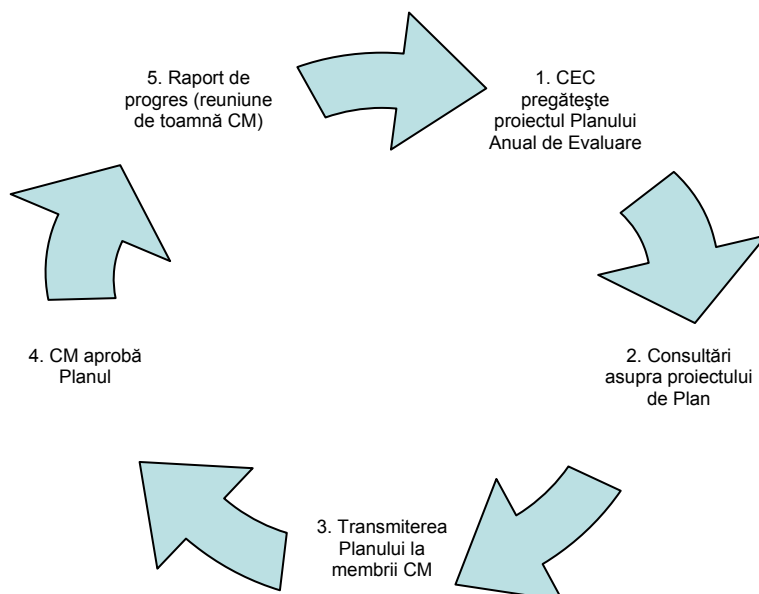
PME POS-T reprezintă un instrument de management pentru monitorizarea și implementarea POS-T. Acesta va fi inclus ca anexă la Planul de Evaluare al Cadrului Național Strategic de Referință.

Planul stabilește o strategie de evaluare pentru perioada de implementare a POS-T având un caracter provizoriu, proporțional cu alocarea financiară. Acest plan multianual este indicativ, mai ales pentru anii următori ai perioadei de programare (datorită dificultăților evidente în prezentarea priorităților de evaluare cu mult timp înainte). Din acest motiv, un management eficient al procesului de evaluare este mai bine organizat în baza unui Plan Anual de Evaluare mai specific și detaliat, care va servi ca program anual de lucru pentru CEC.

Planurile Anuale de Evaluare vor fi pregătite pentru fiecare an în care se vor realiza evaluări aferente acestei perioade de programare și vor fi transmise membrilor Comitetului de Monitorizare (CM) în vederea aprobării. În Planul Anual de Evaluare se vor prezenta detaliat evaluările pe care CEC intenționează să le desfășoare în anul respectiv, în timp ce Planul Multianual de Evaluare trebuie să fie un document de perspectivă, în sensul că va identifica din timp evaluările pe care CEC le va realiza în anii următori.

Planul Multianual de Evaluare va fi modificat în conformitate cu actualizările Planurilor Anuale de Evaluare.

CIRCUITUL PLANULUI ANUAL DE EVALUARE

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

CEC trebuie să raporteze Comitetului de Monitorizare al POS-T stadiul implementării Planului Anual de Evaluare și Planului Multianual de Evaluare.

LISTA INDICATIVĂ A EVALUĂRILOR PROPUSE PENTRU POS-T

Lista indicativă a evaluărilor propuse pentru POS-T este prezentată în următorul tabel:

Proiecte de evaluare propuse	Scopul și aria de acoperire	Principalele teme (“întrebări”) ale evaluării	Anul propus pentru desfășurarea evaluării și durata estimată
Evaluare intermediară a POS-T	Evaluare strategică și operațională a întregului Program Operațional	<p><i>Relevanța</i> - În ce măsură intervențiile sunt încă relevante pentru obiectivele și nevoile identificate?</p> <p><i>Consistența</i> – Este strategia POS-T compatibilă cu strategia națională/CNSR?</p> <p><i>Eficacitatea</i> – În ce măsură se pot atinge obiectivele POS-T, având în vedere stadiul actual de implementare al programului?</p> <p>- În ce măsură activitățile de informare și publicitate sunt eficace în comparație cu necesitățile grupurilor țintă?</p> <p><i>Eficiența</i> – Sistemul de implementare a POS-T este eficient?</p>	2009 Durata estimată: 4 luni
Evaluare intermediară a POS-T	Evaluare strategică și operațională a întregului Program Operațional	<p>-Evaluarea relevanței și consistenței la nivel național a strategiei programului</p> <p>-Contribuția la atingerea obiectivelor strategiei Lisabona privind dezvoltarea durabilă, creșterea și ocuparea</p> <p>-Evaluarea progresului în implementarea POS-T</p> <p>-Eficiența implementării proiectelor</p> <p>-Eficiența sistemului de implementare a POS-T</p>	2012 Durata estimată: 6 luni
Evaluare ex-		Optimizarea alocării resurselor pentru	2013

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

ante pentru perioada de programare 2014-2020		noua perioadă de programare	Durata estimată: 5 luni
Evaluare finală a POS-T	Evaluarea strategică și operațională a întregului Program Operațional	-Contribuția la atingerea obiectivelor strategiei Lisabona privind dezvoltarea durabilă, creșterea și ocuparea - În ce măsură au fost atinse obiectivele programului -Dacă programul ar fi putut fi implementat mai eficient -Evaluarea impactului programului, inclusiv impactul asupra mediului generat prin implementarea POS-T	2015 Durata estimată: 6 luni

Planificarea evaluărilor mai sus menționate trebuie să înceapă cu 4-6 luni înainte de începutul propriu-zis al fiecărei evaluări, prin introducerea contractului de evaluare în Planul anual al achizițiilor publice. Următoarea fază a procesului va fi redactarea Caietului de sarcini, care va stabili obiectivele, scopul și întrebările de evaluare. După ce Caietul de sarcini va fi discutat și agreeat de către Comitetul de Coordonare a evaluării se poate trece la următoarele etape necesare în vederea lansării procedurii de achiziție a furnizorului de servicii de evaluare: întocmirea documentației de atribuire, alocarea fondurilor necesare pentru desfășurarea evaluării.

RESURSELE PENTRU EVALUĂRI

PME POS-T va fi implementat utilizând din resursele financiare alocate **Axei prioritare 4 - Asistență tehnică** din POS-T, în valoare de **122,5 MEURO**. Această axă prioritară urmărește, printre altele, implementarea PME POS-T dar și acțiuni care să conducă la creșterea capacității de evaluare a instrumentelor structurale în cadrul Autorității de Management și pentru beneficiari.

UTILIZAREA REZULTATELOR EVALUĂRILOR

După aprobarea versiunii finale a Raportului de Evaluare, însoțit de tabelul cu recomandări, CEC va asigura imediat diseminarea acestor documente către toți factorii interesați: CC, Comitetul de Monitorizare a POS-T, unitățile interesate de concluziile evaluării și în special de recomandări (Direcția Programare - DP din cadrul AM POS-T), beneficiarii proiectelor în funcție de tipul evaluării, etc. În toate cazurile, DP din cadrul AM POS-T trebuie să primească Raportul.

Se recomandă ca la nivelul AM să se realizeze procesul de consultare cu factorii interesați, prin organizarea de întâlniri cu unii sau toți aceștia, în funcție de recomandări. Unele recomandări pot necesita consultări cu Comisia Europeană.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

În baza acestor consultări, expertul responsabil cu evaluarea din cadrul CEC va pregăti un document reprezentând răspunsul agreat la tabelul cu recomandări sub forma unui **Plan de acțiune (PA)**. Pentru fiecare recomandare se va specifica dacă se propune acceptarea în totalitate sau în parte, dacă se va reține pentru a fi luată în considerare ulterior sau se respinge. Pentru recomandările propuse pentru acceptare în totalitate sau în parte, se vor specifica acțiunile necesare pentru implementare, autoritatea responsabilă, termenul pentru implementare și instrumentul de monitorizare.

Expertul responsabil cu evaluarea va discuta Planul de acțiune cu Directorul DEC și va revizui documentul cu eventualele observații/proponeri ale acestuia. Apoi, planul de acțiuni este discutat în CC și revizuit, dacă este cazul.

PA va fi transmis apoi la DP pentru a fi distribuit membrilor CM POS-T. CM va analiza PA și îl va aproba.

Planul de acțiune aprobat va fi înaintat de către CEC tuturor factorilor interesați pentru a fi pus în aplicare/pentru a se lua la cunostință.

În ceea ce privește accesul publicului la rezultatele evaluării, un rezumat al rapoartelor de evaluare va fi pus la dispoziția publicului. Mijloacele de comunicare vor fi ușor identificabile și accesibile.

SECȚIUNEA III COORDONAREA ȘI MANAGEMENTUL IMPLEMENTĂRII PLANULUI MULTIANUAL DE EVALUARE

ROLUL ȘI ATRIBUTIILE COMPARTIMENTULUI EVALUARE ȘI COMUNICARE

Compartimentul Evaluare și Comunicare din cadrul CEC are ca obiectiv general coordonarea evaluării POS-T și coordonarea activității de informare și comunicare privind fondurile comunitare. 5. Raport de progres (reîntâlnire de toamnă CM) 1. CEC pregătește proiectul Planului Anual de Evaluare

Pentru coordonarea evaluării POS-T, CEC îndeplinește următoarele atribuții:

- întocmește planul de evaluare a POS-T și îl transmite autorităților competente pentru aprobare;
- participă la întocmirea documentației de atribuire, precum și la alte activități necesare încheierii contractelor de evaluare a POS-T;
- monitorizează, conform procedurii, activitățile consultantilor angajați pe durata exercițiului de evaluare;
- ține legătura cu toți actorii implicați în procesul de evaluare și organizează întâlniri pentru discutarea rezultatelor evaluării;
- urmărește progresul implementării recomandărilor formulate în urma evaluării și stabilește un program de raportare și de prezentare în public a acestor recomandări;
- realizează alte activități legate de evaluarea și implementarea proiectelor POS-T și solicitarea conducerii;
- participă la acțiunile coordonate de Unitatea Centrală de Evaluare (UCE) din cadrul Autorității pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

COMITETUL DE COORDONARE A EVALUĂRII

Pentru monitorizarea activităților privind evaluarea POS-T a fost înființat un Comitet de Coordonare a evaluării (CC) prin Ordinul MT nr. 542/2008. Comitetul de Coordonare va îndeplini, cel puțin următoarele sarcini:

- analizează și își exprimă punctul de vedere cu privire la criteriile specifice ale evaluării, pe baza propunerilor primite de la DEC - CEC;
- facilitează accesul evaluatorului la informația necesară pentru îndeplinirea sarcinii sale;
- se asigură că în procesul de evaluare sunt respectate cerințele caietului de sarcini;
- exercită un control al calității pentru evaluarea efectuată.

Comitetul de Coordonare a evaluării este compus din președinte, secretar și membri reprezentanți ai:

- Direcției Evaluare și Comunicare din cadrul DGRFE,
- Direcției Monitorizare din cadrul DGRFE,
- Direcției Management Financiar și Dezvoltare din cadrul DGRFE,
- Unității Centrale de Evaluare din cadrul MEF – ACIS,
- Direcțiilor de specialitate din cadrul Ministerului Transporturilor, respectiv Direcția Generală Infrastructură și Transport Feroviar, Direcția Generală Infrastructură și Transport Rutier, Direcția Generală Transport Naval și Direcția Generală Aviație Civilă, care vor fi convocați în funcție de problemele care urmează a fi discutate.

Direcția Generală Relații Financiare Externe poate invita la ședințele CC și reprezentanți ai altor instituții ca, de exemplu, Institutul Național de Statistică, reprezentanți ai mediului academic, ai ONG-urilor, în funcție de problemele care urmează a fi discutate.

Președintele CC este Secretarul de Stat coordonator al DGRFE, iar secretariatul va fi asigurat de către un expert cu atribuții privind evaluarea din cadrul DEC-CEC.

Membrii CC sunt nominalizați de către conducătorii autorităților/direcțiilor menționate mai sus, la solicitarea DGRFE/CEC.

ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚII DE EVALUARE ȘI ALTE ACTIVITĂȚI

În vederea stabilirii structurilor, sistemelor și procedurilor referitoare la evaluarea programelor finanțate prin Instrumente Structurale, a fost înființat un Grup de Lucru inter-instituțional pentru evaluare (GLE). GLE este responsabil pentru formularea recomandărilor în vederea îmbunătățirii evaluării CNSR și a Programelor Operaționale.

Având în vedere beneficiile și utilitatea evaluării pentru intervențiile publice, Grupul de Lucru se adresează de asemenea, programelor finanțate de la bugetul de stat și din alte surse, în vederea propunerii

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

unui model pentru evaluarea tuturor programelor de dezvoltare economico-socială pentru investiții publice din România.

Membrii GLE sunt, în general, reprezentanți cu funcții de conducere ai Autorităților de Management, precum și ai Unității Centrale de Evaluare din cadrul ACIS.

Președintele GLE este Directorul General al ACIS. Înlocuitorul Președintelui este șeful UCE. Secretariatul este asigurat de către UCE din cadrul ACIS. GLE va avea următoarele sarcini și responsabilități:

- Asigură legătura cu Comitetul Național de Coordonare a Instrumentelor Structurale (CNC), coordonarea evaluării CNSR și a Programelor operaționale, inclusiv evaluările privind funcționarea mecanismelor procedurale, legale și instituționale stabilite pentru managementul instrumentelor structurale și decide în ceea ce privește măsurile de implementare a rezultatelor evaluării;
- Raportează permanent Grupului de Management pentru IS și prin acesta către CNC, cu privire la lucrările GLE;
- Propune Grupului de Management pentru IS modelul de organizare a funcției de evaluare la nivelul CNSR și al celor șapte programe operaționale pentru perioada de programare 2007-2013;
- Asigură asistență și face propuneri privind îmbunătățirea sistemelor de evaluare ale programelor operaționale;
- Asigură buna colaborare dintre toate unitățile de evaluare din cadrul Autorităților de Management, schimbul de experiență și diseminarea bunelor practici în implementarea evaluărilor;
- Asigură asistență strategică Autorităților de Management în îndeplinirea atribuțiilor acestora;
- Elaborează standarde și metodologii de abordare comune privind evaluarea și le propune spre aprobare CNC;
- Contribuie la elaborarea Strategiei Naționale de Evaluare (SNE), document care stabilește prioritățile, obiectivele, măsurile, precum și cadrul instituțional și procedural pentru sistemul național de evaluare a intervențiilor finanțate din IS;
- Stabilește mecanismul de monitorizare a implementării recomandărilor incluse în rapoartele de evaluare rezultate în urma tuturor evaluărilor pe parcurs realizate pentru Programele Operaționale și pentru CNSR;
- Acționează ca organism de urmărire a implementării și monitorizării recomandărilor incluse în rapoartele de evaluare, la nivel de coordonare.

GLE își va desfășura activitatea cel puțin până la finalizarea implementării CNSR 2007-2013. În cadrul GLE, vor fi organizate o serie de activități pentru întărirea capacității administrative.

Vor fi asigurate permanent sesiuni de instruire privind diferite aspecte ale conceptului de “evaluare”, pe baza unui “plan de instruire” care ia în considerare nevoile de instruire ale unităților de evaluare, inclusiv UCE.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Transport” 2007 – 2013

În plus, va fi asigurat coaching individual membrilor unităților de evaluare, atât pentru managementul cât și pentru realizarea evaluărilor, întrucât expertiza în evaluare este esențială în scopul managementului efektiv și eficient al evaluărilor externe. Astfel, va fi asigurată asistență pentru realizarea unor evaluări interne, la scară redusă.

Vor fi organizate de asemenea, în cadrul unităților de evaluare ale altor state membre care au identificat “bune practici” în organizarea și exercitarea funcției de evaluare (ex.:Italia, Olanda, Irlanda), sesiuni scurte de instruire “**on the job**” în grupuri mici, de exemplu pentru intervenții specifice FEDR sau FSE.

Anexa 1 - Responsabilități pentru funcția de evaluare

Ciclul de evaluare	CEC - DEC	Comitetul de Coordonare	Comitetul de Monitorizare
Planificare	Elaborează Planul de Evaluare	Consultare privind Planul de Evaluare	Aprobă Planul de Evaluare
Pregătirea evaluării	Elaborează Caietul de Sarcini, Participă în Comisia de evaluare pentru selecția Evaluatorului	Consultare privind Caietul de Sarcini	-
Implementarea evaluării	Monitorizează activitățile de evaluare, Realizează controlul calității Rapoartelor de Evaluare	Sprijină evaluatorii, Consultare privind Rapoartele de Evaluare	-
Întocmirea Planului de Acțiune	Diseminarea rezultatelor evaluării, Întocmirea Planului de Acțiune	Consultare privind rezultatele evaluării și Planul de Acțiune	Examinează rezultatele evaluării, Aprobă Planul de Acțiune
Urmărirea implementării recomandărilor	Monitorizează implementarea recomandărilor evaluării	Consultare asupra stadiului implementării recomandărilor	Informare asupra stadiului implementării recomandărilor

GUVERNUL ROMÂNIEI

Management Authority for Sectoral Operational Programme „Transport” 2007 – 2013

Anexa 2 – Poziția Compartimentului Evaluare și Comunicare în cadrul AM POS-T

